

MAGYAR MERKUR

1789-dik esztendőben.

Róm. Csász. és Apost. Kir. Fels. különös engedelmével.

Szombaton Szent - György - Havának 18-dik Napján.

Hadi környül - állások .

Még némúlnak egyszerre mind azok a' hírek, mellyek a' hadakozó felekezeteknek nagy hadi készületjeik között, a' békeféségnek reményességével tápláltak; ha igaz az, hogy a' Konstantinápolybul jött utolsó Kurir a' Portának válaszáat hozta a' harmadik szerződésre; melly válasz szerént a' fényes Török udvar egy arasztnyi földet sem akar oda engedni, sem pedig a' hadi költségeket visszsa fizetni, hanem el-tökéltett szándékkal folytatni a' hadat. Még egyszer tehát a' tsata-piatzra ki-fognak kelni a' hadakozó felekezetek, és fegyver által fogják megválasztani, ki légyen végtére a' nyertes. Utóljára is, ha segít az Isten, a' lészzen a' vége, hogy a' fényes szólló Fényes Porta lasu hangon fog beszélleni, és olly békeféségre állani, a' millyent a' győzők elei-

be irándanak. Azomban pedig gyors kézszületekkel és erős haddal indulnak egymás ellen az ellenkező felek. A' Török birodalomnak minden templomaiban ezen imádság mondattatik - el mindennap a' nép előtt, a' kikben ez által még inkább fel-gerjed a' kerefsztyének ellen való gyűlölség. „ Mindenek Istene, isteni Mahomet Próféta! adj bátor szívet, hogy ne féljünk a' kerefsztyénektől. Nem hisznek te benned, és nem érdemlik - meg segítségedet. Egymást marják mint az ebek. Te akartad, hogy mind erővel mind hatalommal fellyűt haladjuk őket. Erősítsed a' te győzhetetlen hadaidat, és adj nekik erőt a' tufakodásra. Ó hadd legyenek a' veszett népek kutyákká a' kik egymást agyon marják. Adjad nekünk kezeinkbe, hogy tenéked, hatalmas Próféta, fel-áldozzuk azokat, és óltáridot fejeikkel fel-ékesítsük és vérekké szent házadat füstölhefsük. Az ő jajgatások, innepi musika szó legyen az áldozatnál. Küldjél szélvéfzt tartományjaikba, a' melly őket le-döntse! fujjal port az ő szemükbe, hogy ne láthassanak minket, és vésél lángot fejekre. Em-fszfed - meg őket haragodban, törd - el tsontjaikat, és szárazd-ki bűdös véreket, mert meg-útálják áldozatodat, és olly Istenjeik vagynak, a' kiket magok nem esmérnek. Szent Próféta, tedd őket mind bolondokká, hogy a' földnek tsúfja legyenek, és siettesd végső romlásfokat; annakutánna fog tündökleni a' te országod, és mi mind örökké hála - adó énekeket fogunk tenéked énekelni.

Lembergől Márt. 31én. Útas emberek, a' kik éppen most érkeztek ide *Khotimból*, bizonyítják, hogy Khotimtól egész 5 mértföldnyire innét leg-jobb szán-újtók volt. — Egynéhány napok előtt sok pénz hozattatott ide, és a' kamara-fizető tífztségnél le-tétetett. Tegnap 450 Húzfárok' mentek ezen által, ezek

ezek azok a' kik a' Magyar gyalog Regimentekből
szedettek-ki és a' Császár Húzfár Regimenthez tar-
tozandók. Tegnap előtt ismét fiető póstával küldette-
tett levél ment - el ezen, Kóburg Hertzeghez; ámbár
annak foglalatja nem tudatik, mindazáltal még-is azt
állítják némellyek, hogy a' Hertzeg Bétsbe fog hivat-
tatni. Minden rendelések szerént Áprilisben kevés-
hez fognak fogni, a' lovaságnak szélső őrizettjei e-
lébb mozdulnak, hogy Erdély országot Mólva felől
őltalmazzák; de a' mellett fog a' dolog Májusig ma-
radni, ha magok az ellenségek nem fereznek alkal-
matofágot a' *Plánunak* meg - változtatására. Az O-
rosz elől járó seregek is indúlo félben vagynak, de
az egész had még tsendefségben vagyon, jóllehet az
elrendelésekben némelly változások estenek. A' Ka-
menzkoynek serege ezen a' télen leg-többet fárado-
zott és leg-több fanyaruságot szenvedett, és most fok
rekrutákra vagyon szüksége.

Móldvából Márt. 16án. Alig hallotta Kóburg
Hertzeg Vezérünk, az ellenségre vigyázásnak okáért
Bakóban álló Fő Strázsa-mestertől Kínmayer Bárótul,
hogy 3 Basák közel 8000 emberekkal útban vagynak
Foksán felé; leg-ottan az imitt amott el-ősztott Lovas-
ágot maga mellé vette és 1 batalljont, 4 Svadron
Császár Húzfárokkal együtt Bakóba rendelt, hogy e-
zen sereg ezt a' helyet annál bátorságosabbá tegye.
Egyszermind az Erdélyi seregből 2 batalljonok és 2
őriző lovasok elő mozdultak, hogy ezeket a' 8000
Törököket oldalról szorongassák, úgy hogy seregeink
ezen helyes fordulásaik két felől az ellenséget
Bakurestig alig ha vízfza nem nyomják. A' mi Ve-
zérünk Bakóban, a' színt olly vitéz valamint okos
Kraitzay Óberster igen helyes rendeléseket tett. Az
Orosz Vezér Kamenzkoy hathatós ágyú - lövésekkel

rontja Bendernek erős falait, és a' mint onnét vetették hírét, reményli, hogy Aprilis közepe tájaig el-fogja végezni ezen erőtségnek ostromlását. Már most ha a' Nagy Vezér el-nem akarja vesztetni ezen várát, szükség hogy segítségére siessen. Ha ezt tselekszi, ám maga látsa, miként kerülheti-el Romanzov Vezért, a' ki ezen háboruban leg-először ütközne-meg a' Törökökkel.

Bétsbe érkezett Orosz kurír azon hírnek bizonyítását hozta magával, hogy Márt. közepétől fogva ostromoltatik Bender, és hogy a' két Fejedelmek, Potemkin sé Repnin, minden órán várataknak Pétersburgból a' nagy hadi sereghez. Vízfsza jövedelek után hadi seregeik a' Fő Vezér Romanzov Gróféval fognak egyesülni, hogy együtt Oláh ország felé léptessenek és illy formán minden erővel hozzá fogjanak a' hartzoláshoz. — A' két Hertzegek, Ponyatovszky és De Linny, Varsóbul Bétsbe érkeztek és készen vannak akarmelly nap a' táborba menni. — Hadainknak két ofzlopaik, Haddik és Laudon fő Vezérek a' táborba le-menni készülnek. Mind a' ketten egynehány Cs. K. Magyar és Lengyel Test-örzőket visznek magokkal, a' kik nevezetes tudósításokat és izeneteket ő Felségéhez; vagy Bétsbe és Petersburga vigyenek.

Szebenből April. 9én. Törtsvárról érkezett levél szerént Kimpolungában három ezer rész szerént Törökök, rész szerént Árnótok 3 ágyúkkal vagynak, a' kik Brafsó vidékire fenik fogokat. Mávrojani ebben a' táborba-szállásban maga közel léfzen seregeihez, és Tergovistben szállás készítették neki. — Móldvai tudósításként az uj Fejedelem Manole Roszet meghódolt az Oroszoknak. Az Orosz szélső őrizetek és a' Törökök között tsaknem mindennap kitsin tsatázások adják-elé magokat, mellynél fokszor nyertefek a' Tö-

Törökök. *Tököli* Vezér az ő hadi népével Anatoliába bé ment és a' mint mondják, a' Georgiaktól nagyon fegítettetik.

Zemlini hiteles tudósításként *Lukits* Májór Úr 3 Kompánia szabad katonákkal, 1 kompánia vadászokkal és 50 Húszárokkal, továbbá 12 fontot lövő 6 ágyúkkal által-ment Szerviába; de mi végre és mit suda ki-menetellel azt nem tudhatni még.

Rátsánal Márt. 24én két személyek ló háton, tsupa török öltözetben és a' féle fegyverrel fel-övedzve, 3 szolgákkal együtt hozzánk által-jöttek, a' kik minden idő hallasztás nélkül a' Száva mellett Zemlin felé folytaták útjokat. A' strázsák előtt minden kérdés és tartóztatás vagy bántás nélkül mehettek-el, és minden környül-állásakbul ki-tetzék, hogy Bosznyában és Szerviában nagy dologban jártanak. — A' vég vidékeken álló katonáink még egy ideig bekével fognak maradni; mert a' folyó vizek, a' mellyek a' mostan meg-áradt Dunába omlanak, 's a' többi közt a' Száva, mindenfelé ki-öntöttek.

Zengből. *Vukásovits* Fő Hadnagy Úrnak szabad seregéhez mind úntalan mennek még a' legények; Bétsből pedig 'folyvást vitetnek ágyúk, áfók, kapák, fővény zsákok. Hasonló elő-menetellel fogad Villiám Kapitány hajos legényeket a' Cs. K. apró hajó seregéhez a' Dunán, úgy hogy nem régenten 14 új fogadott hajós legények, 14 al-tisztek és 4 hadnagyok mentek Fiumén és Zengen kereftül Pétervárára. Rövid idő múlva többen fognak következni.

Két személyekről kell emlékezetet tennem, a' kik nem sokára alkalmatofságot fognak szerezni, hogy többet irjak felőlök. Egyik a' Montenegrói Püspök, a' másik pedig a' nagyobbára esméretes Skutari Basa. A' Fő *Vladika* vagy Montenegrói Püspök, agya fűrt

fürt fejü , uraságra vágyódo fösvény egy ember, levelet ira a' Skutari Basához , a' mellyben a' Basának értésére adja , hogy a' Basának óltalmazása alatt élni kívánna , ha ötet (a' Püspököt) Montenegrónak Uralkodójává tenné és abban a' méltóságban meg erősítené , a' Basának esztendőnként való adó-fizetés mellett. Az ő levelében a' Püspök esztelenül gyűlölséges szóllásokkal illette a' Velentzei Közönséget , és a' Basának érthetőképen ajánlotta szövetségét az ellen. A' ravasz Basa itten is el - áruló képében járt és a' Velentzei hajós seregnek Vezérével Emo vitézlővel , a' kinek meg-jelenésétül az Albániai partokon a' nélkül is nagyon tart , közlötta a' Püspök levelét , szíves barátságának jeléül , mellyel vífeltetnék a' Velentzei Közönséghez és ő Excellentziájához Emo Vezérhez. A' Vezér , a' ki egyébáránt a' nevezett Püspökkel esmérős is , azonnal el - küldte Montenegróba a' Püspökhöz egy embert levéllel , mellyben barátságosan magához kéri a' Püspököt , hogy ugyan azon levél-vivővel egy jó fajkában jöjjön-el és a' Vezér-hajón a' tengeri farsángi vígságot vele töltse , a' hol ő kegyelmét a' Püspököt mint régi esméröst szívesen fogja fogadni és ki-telhetőképen vendégelni. A' Püspök , a' ki mindenféle multságoknak és idő-töltéseknek nagy kedvellője , a' hívásra meg-indul , a' fajkába ül és — Isten hozzád , únalmas Montenegro - ki-mégyen a' Vezérhez és a' farsanghoz. De alig volt az együgyü Püspök a' hajóban , azon szempillantásban ki-nyilatkoztatá előtte a' kapitány , hogy az út nem Emo Vezérhez hanem egyenesen Velentzébe menne , és hogy a' fő tisztelendő Úr mostan rabja volna. Mi történt légyen véle Velentzében , 10 napokig tartott rabságában , azt még nem tudhatni , de leg-közelebb hírül lett mindenek tsudálkozására , hogy a'

a' Felsőges Tanács a' fogolyt valójában vízfőzsa küldötte Emo Vezérhez, a' ki mostan hajó - feregének egy részével Albániai felé járdogál. Idővel meg - válik, mi leszzen a' könnyen hívő Püspöknek forsa. Leg-alább bizonyos az, hogy az okos hajós Vezér a' Püspök jelen-létének hasznát fogja venni-

Külömbféle tudósítások.

Lengyel országban erősen folytattatik még a' katonaszedés; a' lovaság a' gyalogsághoz képest igen számos, es az ágyúzás olly lábon áll, valamint a' Törököknél. Jó tanítókra vagyon tehát szükségek, minekelötte gyakorlott haddal akarnak szembe-szállani. — *Czartorisky Fejedelemtől* Cs. K. Generálisról és egy vasas Regimentnek vezérérol következendő történetet írják: Ez a' Fejedelem hosszú időtől fogva a' Közönségnek tartományjában mulatozik, és kevés idő előtt meg-jelenék polgári ruhában kotzperdel az oldalán; midőn külömbféle dolgokról nagyon vetelednének a' Rendek, ő az ellent-álló résznek pártját fogta és olly igen *protestált*, hogy a' máfik felekezet közzül fokban fel-kelének és kardot akarának ellené rántani. A' Király le-tsendesíté a' Rendeket, és azt végezé, hogy Czartorisky Fejedelemtől el-vétetessék a' fegyver. A' Fejedelem tsak egy óra hallafzást kére, högy némelly tanúságokat [documentumokat] hozhasson onnét hazul. Ezen idő meg-engedték néki. Haza menvén fel-veszi magára a' Cs. K. Hadi-szerek Vezéri [*Feldzeugmeister*] ruhát, a' mellyben meg-jelene a' gyűlésben, és azt mondá: láfsuk közzületek, a' ki fegyveremet le veszi oldalomról. Ezen jelenés a' Rendeket halgatásra és tsudalkozásra kényszerítette. — Azt vélték volt mindnyájan, hogy a' Fejedelem a' Cs. K. szolgálatot el-hagyta, és most egyszerre azt láták hogy Hadi - szerek Vezérévé lett. Az első álmélkodásban meg sem gondolák, hogy smei Rendnek más öltözetben meg nem szabad jelennie, hanem nemzeti viseletben.

Második Fridrikről, ama híres nagy nevű Burus Királyról. Fridrik fokszor egyedül volt magában, és tsak egy nemes inas vala a' külső házában, a' ki a' Királynak parantsolatjait el-követé.

Egy-

Egykor tsengete a' Király. De mivel senki sem jött, fel-kélt a' Király, és ki ment a' külső házba, a' hol mélyen el-alva egy kar-széken találta az ifjút. Hogy meg ne ijjeszse, tsendefsen járúla hozzája a' Király, és látá hogy a' egy darab papiros látszik-ki az inasnak zsebéből. A' Király kívánván tudni, kivel levelez az ifjú, ki-voná tsendefsen a' papiroft, és ismét el-méne szobájába, hogy el-olvassa a' levelet. Az inas azon közben egy húzomban aluvék. A' levél az annyától nyomorúlt állapotban élő szegény özvegytől volt a' ki köszöni fiának jó akarátját, hogy fizetésének egy részét meg-tagadja vigságától, és anyjának segítségére szánja. A' levél ezzel fejeztetékbé: hogy az édes Isten ezen fiui szertetetéért meg fogná adani. A' Király, minekutánna el-olvasfa volna a' levelet, egy tsomóba gömbölyite 50 aranyokat és a' levéllel együtt a' nemes inasnak zsebébe dugá azokat, a' nélkül, hogy ez fel-ébredett volna. Midön a' Király ismét szobájában vala, erőfen tsengete; melyre fel-ébredvén az inas, sietve mene a' Királyhoz. „ Mélyen a-luttál, így szól a' Fejedelem, kétfzer kellett tsengetnem. „ Az inas magát mentegeetni akarván, szokás szerént zsebébe nyúl, ki-húzza a' levelet és a' tsomo aranyokat, a' királyra teként, ortzáját könyhullások borítják-el, és szava el-áll. „ Mit sírsz, kérdezé a' Király kegyesen. „ Ó Felsőged, ugy mond az inas és térdre esik: valaki irigylí szereintsémet és Felsőged kegyelmétől meg-akar fosztani; ezt nyilván mutatja a' tsomó pénz, mellyet álmomban valaki véletlen zsebembe dugott. „ A' Király fogja a' levelet, mellyet az inas a' levéllel együtt az asztalra a' Király eleibe tett vala, és szinlelé mintha olvasná azt. „ Jeles szived vagyon, ifjú, maradj-meg mindenkor ebben a' jó indulatban, és tegyed-meg köteleségedet; de hádd láfsuk, mi vagyon ebben a' papirosban; imhol 50 arany! lám az Isten mindenkor meg-jutalmazza a' jó nemes tselekedeteket, és sokszor álomban jól tselekszík velünk; küldjed most ezen pénzt kedves anyádnak, közöntséd részemről, és bizonyítsad, hogy ő és te rólad, jeles fiu, gondot fogok viselni. „ Ez meg is történek annakutánna Királyi módra.

P E S T E N N,

Nyomtattott Patzkó Ferentz' betűivel.